

На основу члана 172. став 2, члана 173. став 2, члана 176. став 1, члана 177. став 1, 178. став 6, члана 179. став 4, члана 182 и члана 239. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11 93/12, 45/15, 66/15 – др. закон, 83/18, 9/20, 62/23 и 19/25),

Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК

о дозволама и декларисаним организацијама за обуку падобранаца

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Правилника

Члан 1.

Овим правилником се прописују поступак по коме се проверава стручна оспособљеност падобранаца, услови под којима се издаје дозвола падобранца и уписују овлашћења у ту дозволу, услови под којима се издају ауторизације испитивача и пакера падобрана, време на које се издаје дозвола падобранца, време на које важе овлашћења која су уписана у дозволу падобранца, ауторизација испитивача и ауторизација пакера падобрана, услови под којима се мења, суспендује и ставља ван снаге дозвола падобранца, ауторизација испитивача и ауторизација пакера падобрана и обрасци дозволе падобранца, ауторизације испитивача и ауторизације пакера падобрана.

Овим правилником се прописују услови које мора да испуни декларисана организација за обуку падобранаца, врсте обука које она може да обавља, садржина изјаве декларисане организације за обуку (у даљем тексту: изјава), као и услови под којима престаје право декларисане организације да обавља обуку.

Овим правилником се ближе одређује садржина и начин вођења евиденције лица која се обучавају за стицање дозволе падобранца, овлашћења која се уписују у дозволу и ауторизација испитивача и пакера падобрана.

Овим правилником се прописују услови под којима се обука, звања и други услови које је војно ваздухопловно особље остварило за време обављања војне службе признају код полагања испита за издавање дозволе падобранца и ауторизације пакера падобрана.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *групни скок падобранаца отвореним куполама (Canopy Formation (CF))* је групни скок падобранаца из ваздухоплова, у коме након искакања и отварања падобрана, падобранци формирају формације куполама;

2) *групни скок падобранаца у слободном паду (Formation Skydiving (FS))* је групни скок у слободном паду из ваздухоплова, где се формација остварује пре отварања куполе

падобрана, у блиском слободном паду или држањем за делове тела два или више падобранаца;

3) *декларисана организација за обуку (declared training organisation, DTO)* је, у смислу закона којим се уређује ваздушни саобраћај у Републици Србији, организација која је стекла својство центра за обуку достављањем изјаве о оспособљености;

4) *купола високих перформанси* је купола код које је однос тежине падобранца са опремом и површине куполе већи од $4,88 \text{ kg/m}^2$;

5) *купола за обуку класе крило* је купола код које је однос тежине падобранца са опремом и површине куполе мањи од $4,15 \text{ kg/m}^2$;

6) *ноћни скок* је скок који се изводи у периоду који почиње пола сата после заласка сунца, а завршава се пола сата пре изласка сунца;

7) *отворени терен за приземљење падобранаца* је терен димензија најмање $250 \times 250 \text{ m}$;

8) *падобран* је справа која служи да успори пад лица и ствари ради безбедног спуштања на земљу;

9) *падобранска зона* је предвиђени простор у ваздуху и на земљи у коме се одвијају активности падобранаца, од момента напуштања ваздухоплова до приземљења;

10) *падобрански комплет* је склоп свих падобранских компоненти;

11) *падобрански скок „слободно летење”* је врста слободног пада у коме се изводе маневри у све три осе;

12) *пробни скок* је скок који падобранац изводи у циљу испробавања и испитивања падобрана, прототипа падобрана, компоненти падобрана и опреме или у циљу испитивања могућности искакања из појединих врста и типова ваздухоплова;

13) *сигурносни аутомат (Automatic Activation Device)* је помоћни уређај који служи за отварање резервног или главног падобрана без дејства лица које искаче падобраном и може да буде механички или електронски склоп;

14) *скок на воду* је унапред планирани скок на водену површину;

15) *тандем скок* је скок са једним падобраном којим се спуштају две особе међусобно повезане системима веза, од којих једна особа мора да буде тандем инструктор који управља скоком, док друго лице може да буде само путник или падобранац ученик;

16) *терен за приземљење* је простор на земљи/води, одговарајућих димензија који је предвиђен за безбедно приземљење падобранаца, налази се унутар падобранске зоне и дефинисана је координатама (географска ширина и дужина).

17) *терен за приземљење категорије 1* је терен димензија најмање $100 \times 100 \text{ m}$, са најмање четири прилазне равни;

18) *терен за приземљење категорије 2* је терен димензија најмање $50 \times 50 \text{ m}$, са најмање три прилазне равни;

19) *терен за приземљење категорије 3* је терен димензија мањих од $50 \times 50 \text{ m}$, са најмање две прилазне равни.

II. ДОЗВОЛА ПАДОБРАНЦА, ПАДОБРАНАЦ УЧЕНИК, КАТЕГОРИЈЕ, ОВЛАШЋЕЊА, АУТОРИЗАЦИЈЕ И ОСПОСОБЉЕЊА

Дозвола падобранца Члан 3.

Падобранске скокове може изводити лице које поседује дозволу коју је издао Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат) и које је здравствено способно за њихово извођење.

Директорат издаје дозволу падобранца лицу које има најмање навршених 16 година живота које испуни услове прописане овим правилником у погледу обуке и које положи испит за стицање дозволе падобранца на начин који је прописан овим правилником.

Изузетно од става 1. овог члана, без дозволе коју је издао Директорат падобранске скокове може изводити:

- 1) падобранац ученик;
- 2) лице у својству путника приликом извођења тандем скока падобраном;
- 3) лице које користи падобран за потребе спасавања;
- 4) лице које поседује важећу дозволу или други еквивалентан документ издат од стране ваздухопловних власти стране државе или другог тела које је по прописима те државе овлашћено за њено издавање, под условом да се извођење скокова врши у некомерцијалне сврхе и у складу са одредбама овог правилника.

Падобранац ученик Члан 4.

Падобранац ученик је лице које се у декларисаној организацији за обуку падобранца обучава за стицање дозволе падобранца.

Обуци за стицање дозволе падобранца може приступити свако лице старије од 18 година које је здравствено способно за извођење падобранских скокова.

Изузетно од става 2. овог члана, обуци може приступити и лице од 15 до 18 година које је здравствено способно за извођење падобранских скокова и које поседује оверену писану сагласност оба родитеља или старатеља за похађање обуке.

Категорије падобранца Члан 5.

У зависности од степена обучености, падобранац може да стекне следеће категорије које се уписују у дозволу падобранца:

- 1) категорија А;
- 2) категорија Б;
- 3) категорија Ц;
- 4) категорија Д.

Приликом иницијалног издавања у дозволу падобранца се уписује категорија А.

Имаоцу дозволе падобранца који испуни услове из овог правилника Директорат уписује у дозволу категорије Б, Ц и Д на основу захтева имаоца дозволе и извештаја испитивача.

Овлашћења падобранца

Члан 6.

Имаоцу дозволе падобранца који испуни услове из овог правилника Директорат уписује у дозволу следећа овлашћења:

- 1) помоћник инструктора падобранства;
- 2) инструктор падобранства;
- 3) тандем инструктор.

Ауторизације и оспособљења

Члан 7.

Имаоцу дозволе падобранца који испуни услове из овог правилника, Директорат издаје следеће ауторизације:

- 1) испитивач;
- 2) пакер падобрана.

Имаоцу дозволе падобранца у падобранску књижицу из члана 59. овог правилника се уписују следећа оспособљења:

- 1) оспособљење за скокове на воду;
- 2) оспособљење за скокове са опремом за промену аеродинамике тела;
- 3) оспособљење за слободно летење;
- 4) оспособљење за групне скокове падобранаца отвореним куполама (*CF* скокове);
- 5) оспособљење за скокове са куполама високих перформанси;
- 6) оспособљење за извођење такмичарских скокова на циљ;
- 7) оспособљење за извођење такмичарских фигуративних скокова;
- 8) оспособљење за групне скокове падобранаца у слободном паду (*FS* скокове);
- 9) оспособљење за извођење ванаеродромских скокова на терене са препрекама у околини;
- 10) оспособљење за извођење скокова употребом различитих реквизита (даска и сл.);
- 11) оспособљење за обучавање ученика у слободном паду (методом *AFF*).

Оспособљење из става 2. овог члана у падобранску књижицу уписује инструктор падобранства који има дато оспособљење и који је спровео обуку са кандидатом.

III. ДЕКЛАРИСАНА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОБУКУ ПАДОБРАНАЦА - ИЗЈАВА ДЕКЛАРИСАНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКЕ ПАДОБРАНАЦА, НАСТАВНО ОСОБЉЕ, ДОКУМЕНТАЦИЈА И ОПРЕМА

Декларисана организација за обуку

Члан 8

Обуку за стицање дозволе падобранца, овлашћења која се уписују у дозволу и ауторизацију пакера падобрана, може да спроводи декларисана организација за обуку падобранаца (у даљем тексту: *DTO*) која је Директорату поднела изјаву о оспособљености и чије је прихватање изјаве потврђено од стране Директората.

Изјаву може поднети правно лице које има седиште у Републици Србији и које је регистровано у складу са законом којим се уређује поступак регистрације у Агенцији за привредне регистре или поступак уписа у судски регистар.

Изјава декларисане организације за обуку падобранаца

Члан 9.

Пре спровођења било које обуке, организација која намерава да спроводи обуку падобранаца дужна је да поднесе изјаву Директорату.

Изјава *DTO* мора да садржи најмање следеће податке:

- 1) назив *DTO*;
 - 2) контакт податке главног места пословања *DTO*;
 - 3) датум планираног почетка обуке;
 - 4) имена и контакт податке за следећа лица:
 - (1) представника *DTO*;
 - (2) руководиоца обуке *DTO*;
 - (3) свих заменика руководиоца обуке.
 - 5) обим обуке, која ће се спроводити;
 - 6) податке о аеродромима, падобранским зонама и теренима за приземљење које ће *DTO* користити за обуку;
 - 7) изјаву којом се потврђује да су ваздухоплови који се користе за обуку адекватни за ту намену у складу са важећим прописима Републике Србије којима се регулише наведена област;
 - 8) изјаву којом се потврђује да ће *DTO* поступати у складу са правилником којим се уређује пријављивање догађаја у цивилном ваздухопловству;
 - 9) изјаву којом се потврђује да *DTO* испуњава и да ће током свих активности обуке обухваћених изјавом, наставити да испуњава захтеве утврђене овим правилником.
- DTO*, заједно са изјавом мора да поднесе Директорату приручник *DTO* са дефинисаним програмима обуке, решење о регистрацији издато од стране надлежног органа и доказ о власништву или закупу просторија за рад *DTO*.

Садржај обрасца изјаве *DTO* дат је у Прилогу 1. овог правилника.

Образац изјаве *DTO* потписује представник и руководилац обуке, а заменик руководиоца обуке (*Deputy Head of Training*) уколико је именован од стране представника *DTO*, те на тај начин потврђују истинитост свих података садржаних у њој.

Потврда о прихватању изјаве и обим обука

Члан 10.

Уколико Директорат утврди да изјава и достављена документација из члана 9. овог правилника садрже све захтеване податке, Директорат издаје потврду о прихватању изјаве.

Издавањем потврде о прихватању изјаве, Директорат потврђује и пријем приручника *DTO*.

Потврда о прихватању изјаве је важећа све док је *DTO* усаглашена са овим правилником.

Директорат у року од 6 месеци од тренутка када је потврдио прихватање изјаве верификује усаглашеност *DTO*.

DTO мора без одлагања да обавести Директорат о следећем:

- 1) било којој промени података који су обухваћени изјавом и програмима обуке;
- 2) престанку неких или свих активности обуке обухваћених изјавом.

DTO је овлашћена да спроводи следеће обуке, под условом да је поднела изјаву у складу са овим чланом:

- 1) обуку за издавање дозволе падобранца категорије А (*Parachutist Licence – Category A*);
- 2) обуку за стицање овлашћења помоћника инструктора падобранства (*Assistant of Parachutist Instructor Rating*);
- 3) обуку за стицање овлашћења инструктора падобранства (*Parachuting Instructor Rating*);
- 4) обуку за стицање овлашћења тандем инструктора (*Tandem Instructor Rating*);
- 5) обуку за стицање ауторизације пакера падобрана (*Rigger's Authorization*).

Руководећа структура и наставно особље декларисане организације за обуку падобранаца

Члан 11.

Руководећа структура *DTO* се састоји од представника (*Representative*) и руководиоца обуке (*Head of Training*), а обе функције може обављати једно лице.

Представник *DTO* уколико је потребно именује заменика руководиоца обуке (*Deputy Head of Training*), који има иста права и обавезе као и руководилац обуке у складу са ст. 5. и 6. овог члана.

Уколико представник *DTO* именује заменика руководиоца обуке, исти чини део руководеће структуре *DTO*.

Представник *DTO* је лице одговорно за усаглашеност *DTO* и свих њених активности са важећом изјавом, за обезбеђење довољних финансијских и других средстава, за доношење политике безбедности, као и за безбедно спровођење свих активности *DTO* у складу са политиком и за промоцију и унапређење безбедносне културе.

Руководилац обуке је лице одговорно за контролисање спровођења обуке и предузимање мера како би се обука обављала у складу са прописима и процедурама предвиђеним приручником *DTO*.

Руководилац обуке мора да поседује или да је поседовао овлашћење инструктора падобранства у трајању од најмање три године.

DTO мора да располаже одговарајућим наставним особљем које је оспособљено за спровођење теоријске и практичне обуке падобранаца, укључујући најмање:

- 1) два инструктора падобранства, или
- 2) једног инструктора падобранства и једног помоћника инструктора падобранства.

Вођење документације декларисане организације за обуку падобранаца

Члан 12.

DTO је дужна да поседује и ажурира следећу документацију:

- 1) потврду о прихватању изјаве;
- 2) приручник *DTO*;
- 3) евиденцију лица на обуци;
- 4) дневник обуке са евиденцијом присутности кандидата;

- 5) досије кандидата;
- 6) досије инструктора;
- 7) евиденцију о догађајима;
- 8) евиденцију издатих диплома;
- 9) годишњи интерни преглед;
- 10) годишњи извештај о раду.

Период чувања документације

Члан 13.

Целокупна документација *DTO* која је везана за процес обуке чува се током трајања обуке и у периоду од пет година након завршетка обуке, осим евиденције лица на обуци која се чувају трајно.

Приручник декларисане организације за обуку падобранаца

Члан 14.

Приручник *DTO* мора да садржи:

- 1) листу садржаја, листу измена и листу важећих страна приручника;
- 2) податке о руководећој структури *DTO*;
- 3) списак инструктора теоријске и практичне обуке;
- 4) програме обуке који обухватају циљеве и задатке обуке, наставни садржај, фонд часова по предмету, листу вежби и број скокова по вежби;
- 5) опис права и обавеза инструктора;
- 6) начин стандардизације инструктора;
- 7) опис права и обавеза кандидата на обуци;
- 8) опис документације *DTO* и прописан начин њеног вођења и чувања;
- 9) списак опреме, учила, стручне литературе и видео-материјала који се користе у обуци;
- 10) списак и адресу просторија за спровођење обуке, чување документације, учила, опреме и стручне литературе;
- 11) интерне листе провере;
- 12) мере за праћење и унапређење обуке;
- 13) листу ваздухоплова који планирају да се користе за обуку, укључујући тип ваздухоплова, ознаку регистрације коју *DTO* мора да одржава и редовно ажурира, те ова листа може бити саставни део приручника или се може чувати као засебан документ који је део система документације *DTO*.
- 14) податке о аеродромима, падобранским зонама и теренима за приземљење које ће *DTO* користити за обуку;
- 15) опис техничког, метеоролошког обезбеђења летења/скокова и мере заштите од пожара;
- 16) процедуре за спровођење теоријских и практичних испита за стицање дозволе, овлашћења и ауторизација;
- 17) збирку испитних питања за теоријске испите за стицање дозволе, овлашћења и ауторизације.

Опрема за извођење обуке

Члан 15.

DTO је дужна да поседује следећу опрему за извођење обуке:

- 1) падобрански комплет за обуку;
- 2) сигурносни аутомат;
- 3) заштитну кацигу и наочаре;
- 4) падобрански висиномер;
- 5) скицу или снимак аеродрома из ваздуха (фотографија или видео-материјал);
- 6) показивач правца и јачине ветра (ветроказ);
- 7) инструмент за мерење брзине ветра;
- 8) радио-станицу за комуникацију између инструктора и падобранца ученика;
- 9) радио-станицу за комуникацију са посадом ваздухоплова;
- 10) ваздухоплов који је предвиђен за ту намену (фабрички оспособљен или модификован у овлашћеној организацији);
- 11) вертикални и хоризонтални тренажер - систем веза;
- 12) дурбин или двоглед;
- 13) комплет прве помоћи.

Осим опреме из става 1. овог члана, *DTO* је дужна да поседује збирку важећих ваздухопловних прописа, одговарајућу литературу, видео-материјал за извођење појединих елемената обуке са ванредним поступцима, приручнике, односно упутства за коришћење типова ваздухоплова из којих се изводе скокови, као и упутства за експлоатацију падобрана и аутомата који се користе за извођење скокова.

Евиденција лица на обуци

Члан 16.

Евиденција лица на обуци садржи следеће податке о лицима која се налазе на обуци, односно којима је издата потврда о обучености:

- 1) име и презиме;
- 2) име једног од родитеља или старатеља;
- 3) датум и место рођења;
- 4) адресу пребивалишта, односно боравишта;
- 5) држављанство;
- 6) јединствени матични број грађана, односно број пасоша за стране држављане;
- 7) податке о врсти обуке, почетку и завршетку обуке и прекидима у вршењу обуке;
- 8) контакт податке;
- 9) назив и адресу *DTO*;
- 10) потпис лица на обуци;
- 11) потпис руководиоца обуке.

Дневник обуке

Члан 17.

Дневник обуке је документ који садржи податке о току теоријске наставе и практичне обуке, о наставном садржају који је обрађен у току обуке, о времену одржавања

и трајању обуке, евиденцију присутности кандидата, као и потписе лица која су присуствовала обуци и потписе инструктора који су спровели теоријску наставу и практичну обуку.

Досије кандидата

Члан 18.

Досије кандидата обавезно садржи:

- 1) картон личних података;
- 2) пријаву за обуку;
- 3) сагласност родитеља, односно старатеља за похађање обуке (за малолетне кандидате);
- 4) листу праћења и провере кандидата на обуци;
- 5) копије извештаја са теоријског и практичног испита;
- 6) другу евиденцију и записе који се воде у току обуке;
- 7) копију дипломе о завршеној обуци.

Садржина дипломе о завршеној обуци

Члан 19.

Диплома о завршеној обуци садржи:

- 1) редни број и датум издавања дипломе;
- 2) назив *DTO*;
- 3) референтни број *DTO* (број који се додељује од стране Директората приликом прихватања изјаве);
- 4) име и презиме кандидата који је успешно завршио обуку;
- 5) временски период у коме је обука спроведена;
- 6) пропис на основу кога је спроведена обука;
- 7) печат и потпис представника и руководиоца обуке.

Годишњи интерни преглед и годишњи извештај о раду

Члан 20.

DTO мора да спроводи годишњи интерни преглед задатака и одговорности наведених у глави III. овог правилника и саставља извештај о том прегледу, који мора да обухвата и следеће:

- 1) расположивост ресурса;
- 2) спровођење обуке у складу са захтевима овог правилника, програмима обуке и безбедносном политиком;
- 3) преглед документације са обуке и издатих диплома по случајном узорку;
- 4) процена адекватности и ефикасности програма обуке;
- 5) преглед исправности опреме која се користи за обуку;
- 6) преглед просторија за обуку на аеродрому.

DTO саставља годишњи извештај о раду који треба да садржи најмање следеће податке у вези са претходном календарском годином:

- 1) списак реализованих курсева обуке;

- 2) број кандидата по сваком курсу обуке;
- 3) имена свих инструктора који су спроводили обуку током године;
- 4) списак ваздухоплова (са регистарским ознакама) који су коришћени за обуку;
- 5) списак опреме која је коришћена за обуку;
- 6) списак свих догађаја који су се десили током године;
- 7) све остале информације значајне за рад *DTO*.

DTO доставља Директорату извештај о годишњем интерном прегледу и годишњи извештај о раду до 1. марта текуће године за претходну годину.

Обавештавање о променама и престанку обука

Члан 21.

DTO мора да, без непотребног одлагања, обавести Директорат о следећем:

- 1) било којој промени података садржаних у изјави из члана 9. овог правилника;
- 2) престанку неких или свих активности обуке које обухвата изјава.

Престанак права на спровођење обуке

Члан 22.

DTO престаје право на спровођење неке или свих обука наведених у њеној изјави, ако се испуни један од следећих услова:

- 1) уколико *DTO* обавести Директорат о престанку спровођења свих или неких активности обуке које обухвата изјава из члана 9. овог правилника;
- 2) уколико се утврди да *DTO* није спроводила обуку дуже од 24 узастопна месеца;
- 3) уколико ваздухопловни инспектор изда решење о привременој забрани обављања делатности све док *DTO* не отклони утврђене неправилности или уколико ваздухопловни инспектор изда решење којим се изричу друге забране или ограничења у складу са законом којим се уређује ваздушни саобраћај;
- 4) уколико директор Директората на основу образложеног предлога ваздухопловног инспектора, суспендује или стави ван снаге потврду о прихватању изјаве.

У случају суспензије или стављања ван снаге потврде о прихватању изјаве *DTO* је дужна да исту врати Директорату.

IV. ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ДОЗВОЛЕ ПАДОБРАНЦА И ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ

Услови за приступање полагању испита

Члан 23.

Кандидат за стицање дозволе падобранца са категоријом А мора да у *DTO* заврши:

- 1) теоријску обуку према програму обуке;
- 2) практичну обуку, у оквиру које је:
 - (1) оспособљен за самостално паковање главне куполе падобранца;
 - (2) извео најмање 25 скокова из ваздухоплова са вежбама у складу са програмом обуке;

- (3) извео скокове са укупно пет минута слободног пада и вежбама у складу са програмом обуке;
- (4) извео најмање пет скокова у формацији групе 2 (FS2) са инструктором или помоћником инструктора падобранства, са висине од 2.000 до 3.000 m.

Пријава за полагање испита

Члан 24.

Кандидат за стицање дозволе падобранца подноси Директорату писану пријаву за полагање практичног испита и уз пријаву подноси препоруку *DTO* о завршеној теоријској и практичној обуци.

Рок важења препоруке о завршеној теоријској и практичној обуци је до 18 месеци.

Ако кандидат не приступи полагању испита у року из става 2. овог члана или није положио неки део испита, дужан је да пре поновног полагања, заврши додатну обуку у *DTO* и доказ о томе достави Директорату уз пријаву за поновно полагање испита.

Поступање по пријему пријаве за полагање испита

Члан 25.

По пријему пријаве за полагање испита, Директорат проверава да ли кандидат за стицање дозволе испуњава услове за приступање полагању испита.

Ако утврди да кандидат испуњава услове за приступање полагању испита Директорат, у року од 30 дана од дана пријема пријаве, доноси решење којим се одобрава полагање испита и именује испитивача са листе овлашћених испитивача за спровођење испита.

За испитивача за спровођење практичног испита, се не може именовати инструктор падобранства који је обучавао кандидата више од 25% обуке.

Изузетно од става 3. овог члана, када постоје оправдани разлози, Директорат уз образложен захтев, може именовати инструктора који је обучавао кандидата и више од 25% обуке.

Ако утврди да кандидат не испуњава услове за приступање полагању испита, Директорат у року од 30 дана од дана пријема пријаве доноси решење којим се одбија пријава за полагање испита.

Испитивач који је решењем из става 2. овог члана именован за спровођење испита је дужан да најкасније два дана пре испита обавестити Директорат о дану и месту планираног испита.

Садржај испита

Члан 26.

Испит за стицање дозволе падобранца се састоји од теоријског и практичног дела. Теоријски део испита из става 1. овог члана обухвата следеће предмете:

- 1) Ваздухопловни прописи;
- 2) Познавање падобрана и опреме;
- 3) Основи теорије скока и лета падобраном;
- 4) Техника скока падобраном;

5) Поступци у ванредним ситуацијама;

6) Основи метеорологије.

Практичан део испита се састоји од провере следећих практичних знања и вештина кандидата:

1) паковање падобрана и припрема опреме за скок;

2) одређивање стратегије спуштања;

3) извођење скока са висине од 2.200 m.

Садржај практичног дела испита за стицање дозволе падобранца категорије А дат је у Прилогу 5. овог правилника.

Полагање теоријског дела испита

Члан 27.

Теоријски део испита за стицање дозволе падобранца се полаже писаним путем уз коришћење тестова објективног типа с вишеструким избором одговора, а ако постоје технички услови дозвољено је полагање испита на рачунару.

Теоријски део испита се спроводи у *ДТО* у роковима који су одређени приручником *ДТО*.

Кандидат је положио теоријски део испита ако тачно одговори на сва питања из предмета *Поступци у ванредним ситуацијама*, као и на најмање 75% питања из сваког од преосталих предмета.

Полагање практичног дела испита

Члан 28.

Кандидат за стицање дозволе падобранца може да полаже практичан део испита након положеног теоријског дела испита.

Кандидат је успешно положио практичан део испита ако је испитивач оценио да је кандидат успешно извршио све елементе практичног испита.

Испитивач који спроводи испит такође је дужан да у извештај о спроведеном испиту упише резултате остварене на полагању теоријског дела испита и кандидату достави извештај одмах након испита.

Издавање и важење дозволе падобранца

Члан 29.

На захтев кандидата који је положио испит за стицање дозволе Директорат издаје дозволу падобранца категорије А.

Уз захтев за издавање дозволе падобранца, кандидат прилаже извештај о спроведеном испиту за стицање дозволе.

Дозвола падобранца, као и категорије и овлашћења која се у њу уписују, важе неограничено, осим у случају ако је дозвола суспендована или стављена ван снаге.

Ауторизације испитивача и пакера падобрана се издају без ограничења времена важења.

Суспензија и стављање ван снаге дозволе падобранца, овлашћења и ауторизација

Члан 30.

Директорат суспендује дозволу падобранца или овлашћење из те дозволе ако се инспекцијским надзором утврди да ималац дозволе није вршио права из дозволе у складу са законом којим се уређује ваздушни саобраћај и прописима донетим на основу њега.

За време трајања суспензије ималац дозволе не може да користи права из дозволе и дужан је да врати дозволу Директорату у року од 15 дана рачунајући од дана када је примио решење Директората о суспензији.

Директорат ставља ван снаге дозволу падобранца или овлашћење из те дозволе:

1) ако утврди да обука за дозволу или овлашћење није извршена у складу са одредбама овог правилника;

2) ако утврди да је дозвола, односно овлашћење издато на основу фалсификоване документације или као последица друге незаконите радње;

3) ако ималац дозволе до истека суспензије не испуни обавезе које су му наложене решењем о суспензији.

Одредбе ст. 1-3. овог члана сходно се примењују на ауторизацију испитивача и ауторизацију пакера падобрана.

Права имаоца дозволе падобранца категорије А

Члан 31.

Ималац дозволе падобранца категорије А има следећа права:

1) право да под надзором инструктора изводи дневне скокове из авиона или хеликоптера у одобреној падобранској зони;

2) право да изводи скокове при брзини ветра која не прелази 5 *m/s* ако је опремљен резервном округлом куполом, односно 7 *m/s* ако је опремљен резервном куполом класе крило;

3) право да изведе највише пет скокова у току 24 часа;

4) право да учествује у извођењу групних скокова до формације групе 4 (*FS4*) ако је оспособљен за то и под условом да је једно лице у групи инструктор или помоћник инструктора падобранства и да у групи не скаче више од два падобранца са дозволом категорије А.

Признавање војне службе за издавање дозволе падобранца категорије А

Члан 32.

Дозволу падобранца категорије А може да стекне лице које има звање војног падобранца ако испуни следеће услове:

1) према процени *DTO*, уколико је потребно, заврши додатну теоријску и практичну обуку до испуњења услова из члана 23. овог правилника.

2) положи теоријски и практичан испит за стицање категорије А.

Издавање дозволе падобранца категорије Б
Члан 33.

Право да приступи испиту за стицање дозволе падобранца категорије Б има ималац дозволе падобранца који испуни следеће услове:

- 1) поседује дозволу падобранца категорије А;
- 2) има најмање 50 изведених скокова;
- 3) има искуство слободног пада у укупном трајању од најмање 20 минута (цео програм маневара у слободном паду);
- 4) има најмање 10 изведених скокова са приземљењем на терен у пречнику од 20 *m*;
- 5) има најмање 10 изведених скокова у формацији групе 2 (*FS2*);
- 6) има завршену обуку за непланирано пристајање на воду.

Права имаоца дозволе падобранца категорије Б
Члан 34.

Ималац дозволе падобранца категорије Б има следећа права:

- 1) право да самостално изводи дневне и ноћне скокове из авиона и хеликоптера;
- 2) право да изводи скокове при брзини ветра која не прелази 7 *m/s* ако је опремљен резервном округлом куполом, односно 9 *m/s* ако је опремљен резервном куполом класе крило;
- 3) право да изведе неограничен број скокова у току 24 часа;
- 4) право да користи падобранску опрему без сигурносног аутомата на резервном и/или главном падобрану;
- 5) право да изводи групне скокове падобранаца у слободном паду (*FS* скокове), такмичарске скокове на циљ, такмичарске фигуративне скокове, скокове на воду и ванаеродромске скокове на терене са препрекама у околини, ако је за то оспособљен.

Издавање дозволе падобранца категорије Ц
Члан 35.

Право да приступи испиту за стицање дозволе падобранца категорије Ц има ималац дозволе падобранца који испуни следеће услове:

- 1) поседује дозволу падобранца категорије Б;
- 2) има најмање 200 изведених скокова;
- 3) има искуство слободног пада у трајању од најмање 60 минута;
- 4) има најмање 20 изведених скокова на циљ, при чему је приземљење извршено са максималним растојањем до 2 *m* од центра циља или има најмање 10 изведених скокова у формацији групе 4 (*FS4*) или већој.

Права имаоца дозволе падобранца категорије Ц
Члан 36.

Ималац дозволе падобранца категорије Ц има следећа права:

- 1) право да самостално изводи дневне и ноћне скокове из авиона, хеликоптера, једрилице, слободног балона, ваздушног брода и ултралаког ваздухоплова;

2) право да изводи скокове при брзини ветра која не прелази 7 m/s ако је опремљен резервном округлом куполом, односно 9 m/s ако је опремљен резервном куполом класе крило;

3) право да изведе неограничен број скокова у току 24 часа;

4) право да изводи скокове на терене малих димензија категорије 1 и 2;

5) право да користи падобранску опрему без сигурносног аутомата на резервном и/или главном падобрану;

6) право да изводи групне скокове падобранаца у слободном паду (*FS* скокове), групне скокове отвореним куполама (*CF* скокове), скокове са куполама високих перформанси, скокове са опремом за промену аеродинамике тела, такмичарске скокове на циљ, такмичарске фигуративне скокове, скокове на воду, ванаеродромске скокове на терене са препрекама у околини, скокове употребом различитих реквизита (даска и сл.), као и скокове слободног летења, ако је за то оспособљен.

Издавање дозволе падобранца категорије Д

Члан 37.

Право да приступи испиту за стицање дозволе падобранца категорије Д има ималац дозволе падобранца који испуни следеће услове:

1) поседује дозволу падобранца категорије Ц;

2) има најмање 500 изведених скокова;

3) има искуство слободног пада у трајању од најмање 120 минута.

Права имаоца дозволе падобранца категорије Д

Члан 38.

Ималац дозволе падобранца категорије Д има следећа права:

1) право да изводи све врсте скокова прописане за дозволу падобранца категорије Ц;

2) право да изводи скокове без ограничења у погледу брзине ветра за извођење скока;

3) право да изведе неограничен број скокова у току 24 часа;

4) право да изводи скокове на терене категорије 3;

5) право да изводи пробне скокове.

Спровођење испита за стицање дозволе падобранца категорија Б, Ц и Д

Члан 39.

Проверу испуњености услова за стицање дозволе падобранца категорија Б, Ц и Д као и испит за стицање тих категорија, спроводи испитивач са листе овлашћених испитивача Директората којег бира кандидат.

Испит за стицање дозволе падобранца категорија Б, Ц и Д се састоји од теоријског и практичног дела.

Испитивач који спроводи испит из става 1. овог члана је дужан да најкасније два дана пре испита обавести Директорат о дану и месту планираног испита.

У циљу утврђивања обучености кандидата, испитивач може да одреди задатак и да захтева од кандидата да изведе скок са одређеним задатком, при чему задатак мора да буде у оквирима извршене обуке.

У погледу спровођења испита за стицање дозволе падобранца категорија Б, Ц и Д сходно се примењују одредбе чл. 26, 27. и 28. овог правилника.

Образац дозволе падобранца **Члан 40.**

Дозвола падобранца се израђује двојезично, на српском и на енглеском језику, на хартији или другом материјалу беле боје, димензија 15 x 10,5 cm.

Хартија или други материјал који се користи за израду дозволе мора да садржи заштитни холограм и да буде такав да спречи или јасно покаже било какве измене или брисања.

Изглед и садржај обрасца дозволе падобранца је дат у Прилогу 2. овог правилника.

V. ПОМОЋНИК ИНСТРУКТОРА ПАДОБРАНСТВА, ИНСТРУКТОР ПАДОБРАНСТВА, ТАНДЕМ ИНСТРУКТОР, ИСПИТИВАЧ И ПАКЕР ПАДОБРАНА

Овлашћење помоћника инструктора падобранства - услови и права **Члан 41.**

Овлашћење помоћника инструктора падобранства се уписује у дозволу падобранца на захтев кандидата који испуни следеће услове:

- 1) поседује најмање дозволу падобранца категорије Ц;
- 2) има најмање 300 изведених скокова;
- 3) поседује потврду о обављеној стручној пракси у *DTO*.

Стручна пракса се састоји од послова помоћи инструктору падобранства у практичној обуци на земљи и у ваздуху, према одговарајућем програму обуке за стицање дозволе падобранца категорија А и Б, као и обављању функције координатора скокова.

Ималац овлашћења помоћника инструктора падобранства има право да под надзором инструктора падобранства учествује у организацији извођења падобранске обуке, укључујући практичну обуку у ваздуху.

Овлашћење инструктора падобранства - услови и права **Члан 42.**

Овлашћење инструктора падобранства се уписује у дозволу падобранца на захтев кандидата који испуни следеће услове:

- 1) поседује дозволу падобранца категорије Д;
- 2) поседује овлашћење помоћника инструктора падобранства;
- 3) поседује потврду о завршеној стручној пракси у *DTO* за обуку падобранаца;
- 4) положи испит за стицање овлашћења инструктора падобранства.

Ималац овлашћења инструктора падобранства спроводи теоријску наставу, практичну обуку на земљи и практичну обуку у ваздуху за стицање дозволе падобранца, категорија и овлашћења која се уписују у дозволу, као и за она оспособљења која сам поседује.

Садржај испита за стицање овлашћења инструктора падобранства

Члан 43.

Испит за стицање овлашћења инструктора падобранства састоји се из теоријског и практичног дела.

Испитивач који спроводи испит из става 1. овог члана је дужан да најкасније два дана пре испита обавести Директорат о дану и месту планираног испита.

Теоријски део испита из става 1. овог члана обухвата следеће предмете:

- 1) Аеродинамика и теорија скока и лета падобраном;
- 2) Ваздухопловна метеорологија;
- 3) Психофизиологија;
- 4) Методика обуке;
- 5) Познавање падобрана и опреме;
- 6) Ваздухопловни прописи;
- 7) Основи пружања прве помоћи.

Практичан део испита за стицање овлашћења инструктора падобранства састоји се од процедура које обавља инструктор падобранства приликом спровођења практичне обуке, при чему је садржај практичног дела испита дат у Прилогу 6. овог правилника.

По пријему пријаве за полагање испита, Директорат проверава да ли кандидат за стицање овлашћења инструктора падобранства испуњава услове за приступање полагању испита.

Ако утврди да кандидат испуњава услове за приступање полагању испита Директорат, у року од 30 дана од дана пријема пријаве, доноси решење којим се одобрава полагање испита и именује испитивача са листе овлашћених испитивача за спровођење испита.

Испит за стицање овлашћења инструктора падобранства спроводи испитивач, а на све што није одређено овим чланом у погледу спровођења испита примењују се одредбе чл. 27. и 28. овог правилника.

Печат инструктора падобранства

Члан 44.

Инструктор падобранства обавезан је да поседује печат.

Печат инструктора падобранства је правоугаоног облика димензија 15 x 40 mm и садржи следеће податке исписане штампаним словима:

- 1) име и презиме инструктора падобранства;
- 2) на српском језику исписано *Инструктор падобранства* и енглеском језику исписано *Parachute Instructor*;
- 3) број дозволе падобранца.

Признавање војне службе за стицање овлашћења инструктора падобранства

Члан 45.

Овлашћење инструктора падобранства може да стекне лице које има звање војног инструктора падобранства ако испуни следеће услове:

- 1) поседује дозволу падобранца категорије Д;

- 2) поседује овлашћење помоћника инструктора падобранства;
- 3) положи пред надлежним испитивачем теоријски испит из предмета *Ваздухопловни прописи*;
- 4) положи практичан део испита за стицање овлашћења инструктора падобранства.

Прекид у обављању послова инструктора падобранства

Члан 46.

Инструктор падобранства који дуже од две године није радио на пословима обуке падобранаца обавезан је да пре почетка рада на пословима обуке падобранаца изврши обнову теоријског и практичног знања у *DTO*.

Процедуру обнове теоријског и практичног знања инструктора падобранства прописује *DTO* својим приручником.

Овлашћење тандем инструктора – услови

Члан 47.

Овлашћење тандем инструктора се уписује у дозволу падобранца кандидату који испуни следеће услове:

- 1) поседује дозволу падобранца категорије Д;
- 2) поседује овлашћење инструктора падобранства;
- 3) завршио је обуку за тандем инструктора у *DTO*, по програму обуке за тандем инструкторе или поседује потврду о оспособљености за тандем инструктора издату од стране произвођача падобранског тандем система.

Захтев за издавање овлашћења тандем инструктора са доказима о испуњењу услова из става 1. овог члана кандидат подноси Директорату.

Овлашћење тандем инструктора - права

Члан 48.

На основу уписаног овлашћења тандем инструктор може да:

- 1) врши обуку за стицање овлашћења тандем инструктора у *DTO*;
- 2) изводи скокове тандем падобраном са висине од најмање 2.100 m изнад нивоа тла и то искључиво на аеродромима и летиштима одобреним за извођење скокова односно падобранским зонама.

Ограничења у извођењу скокова тандем падобраном

Члан 49.

Тандем падобраном није дозвољено:

- 1) извођење ноћних скокова, намерних скокова на воду и демонстрационих скокова;
- 2) извођење скока ако укупна телесна тежина није у оквирима највећег дозвољеног оптерећења за дати тип опреме, како је предвиђено упутством произвођача;
- 3) извођење скока са путником чија телесна висина није у оквирима прописане дозвољене телесне висине, како је предвиђено упутством произвођача.

Тандем падобран мора да буде опремљен сигурносним аутоматом за резервни падобран за дати тип тандем падобрана који је препоручен од стране произвођача тандем система.

Главна купола тандем падобрана мора да буде опремљена системом за одбацивање из једне тачке, као и системом за аутоматско активирање резервне куполе.

Сигурносни аутомат мора да буде активиран пре укрцавања у ваздухоплов.

Обавезе тандем инструктора и путника

Члан 50.

Пре извођења скока са путником, тандем инструктор мора да:

- 1) путника упозна са ризицима скока;
- 2) путнику да на потпис изјаву о спремности за скок и прихватању ризика скока;
- 3) путнику, пре укрцавања у ваздухоплов, презентује инструктивни видео-материјал о тандем скоку;
- 4) путника, пре укрцавања у ваздухоплов, упозна са опремом тандем падобрана, процедурама за одвој из одређеног типа ваздухоплова, временом трајања слободног пада, процесом отварања падобрана, летењем и слетањем тандем падобраном, процедурама у ванредним ситуацијама са ваздухопловом и процедурама за ванредне ситуације са падобраном.

Тандем инструктор не сме да прими као путника лице које нема навршених 14 година живота.

Тандем инструктор може да прими као путника малолетно лице уз писану сагласност родитеља или старатеља.

Путник тандем падобрана је обавезан:

- 1) да потпише изјаву о спремности за скок и прихватању ризика скока;
- 2) да се упозна са процедурама презентованим од стране тандем инструктора, као и да поступа по његовим упутствима.

Ауторизација испитивача

Члан 51.

Испит за стицање дозволе падобранца, категорија које се уписују у ову дозволу и овлашћења инструктора падобранства може да спроводи лице које поседује ауторизацију испитивача.

Ауторизацију испитивача издаје Директорат на захтев кандидата који испуни следеће услове:

- 1) поседује важећу дозволу падобранца категорије Д;
- 2) поседује овлашћење инструктора падобранства најмање три године;
- 3) није кажњаван за ваздухопловни прекршај;
- 4) прихваћен је од стране Директората;
- 5) поседује завршен курс стандардизације за испитивача у Директорату.

Печат испитивача

Члан 52.

Испитивач је обавезан да поседује печат.

Печат испитивача је правоугаоног облика димензија 15 x 40 *mm* и садржи следеће податке исписане штампаним словима:

- 1) име и презиме имаоца ауторизације испитивача;
- 2) на српском језику исписано *Испитивач* и на енглеском језику исписано *Examiner*;
- 3) број дозволе падобранца и број ауторизације испитивача.

Ауторизација пакера падобрана - услови

Члан 53.

Ауторизацију пакера падобрана издаје Директорат на захтев кандидата који испуни следеће услове:

- 1) поседује или је поседовао дозволу падобранца Б категорије;
- 2) заврши обуку за вршење послова пакера падобрана у *DTO* на основу програма за стицање ауторизације пакера падобрана;
- 3) положи испит за стицање ауторизације пакера падобрана.

Директорат може да призна као обуку за ауторизацију пакера падобрана послове који по својој садржини одговарају пословима пакера у војним јединицама, у јединицама министарства унутрашњих послова или у организацијама за одржавање и производњу падобрана ако је обављање тих послова трајало најмање 12 месеци.

Испит за стицање ауторизације пакера падобрана се састоји из теоријске провере знања и практичног дела испита који се састоји од паковања спасавајућег или резервног падобрана.

Испит из става 3. овог члана спроводи овлашћени испитивач са листе испитивача који поседује ауторизацију пакера падобрана, а све што није одређено овим чланом у погледу спровођења испита сходно се примењују одредбе чл. 27. и 28. овог правилника.

Ауторизација пакера падобрана - права

Члан 54.

На основу ауторизације пакер падобрана комплетира падобран у целину за коришћење, пакује главне и резервне (спасавајуће) падобране, врши замену делова падобрана поступком откопчавања и одвезивања, осим интервенција које захтевају машинско шивење и врши техничке прегледе падобрана.

Печат пакера падобрана

Члан 55.

Пакер падобрана је обавезан да поседује печат.

Печат пакера падобрана је правоугаоног облика димензија 15 x 40 *mm* и садржи следеће податке исписане штампаним словима:

- 1) име и презиме имаоца ауторизације пакера падобрана;

- 2) на српском језику исписано *Пакер* и на енглеском језику исписано *Rigger*;
- 3) број ауторизације пакера падована.

Образац ауторизације испитивача и ауторизације пакера падована

Члан 56.

Ауторизација испитивача и ауторизација пакера падована се израђују двојезично, на српском и на енглеском језику, на хартији беле боје са заштитним холограмом, димензија 17 x 12 *cm* за ауторизацију испитивача и 8,5 x 5,5 *cm* за ауторизацију пакера падована.

Изглед и садржај обрасца ауторизације испитивача је дат у Прилогу 3. овог правилника, а ауторизације пакера падована у Прилогу 4. овог правилника.

Признавање ауторизације пакера падована стечене у иностраној држави

Члан 57.

Ималац ауторизације пакера падована или друге еквивалентне исправе стечене у иностраној држави може да поднесе Директорату захтев за признавање ауторизације пакера падована или друге еквивалентне исправе у циљу издавања домаће ауторизације пакера падована.

Директорат признаје ауторизацију пакера падована или другу еквивалентну исправу стечену у иностраној држави под следећим условима:

- 1) ако је ауторизација пакера падована или друга еквивалентна исправа важећа;
- 2) ако је ауторизација пакера падована или друга еквивалентна исправа издата од стране ваздухопловне власти стране државе или другог тела које је по прописима те државе овлашћено за њено издавање;
- 3) ако кандидат положи практичан испит прописан овим правилником за стицање ауторизације пакера падована.

На основу захтева за признавање ауторизације пакера падована или друге еквивалентне исправе Директорат доноси решење којим се одобрава полагање испита и одређује испитивач за спровођење испита.

Признавање дозволе падованца или друге еквивалентне исправе стечене у иностраној држави

Члан 58.

Ималац дозволе падованца или друге еквивалентне исправе стечене у иностраној држави може да поднесе Директорату захтев за признавање дозволе или друге еквивалентне исправе у циљу стицања националне дозволе падованца.

Директорат признаје дозволу падованца или другу еквивалентну исправу стечену у иностраној држави под следећим условима:

- 1) ако је дозвола или друга еквивалентна исправа важећа;
- 2) ако је дозвола или друга еквивалентна исправа издата од стране ваздухопловне власти стране државе или другог тела које је по прописима те државе овлашћено за њено издавање;
- 3) ако кандидат положи практичан испит прописан овим правилником за стицање дозволе падованца одговарајуће категорије.

На основу захтева за признавање дозволе или друге еквивалентне исправе Директорат доноси решење којим се одобрава полагање испита и одређује испитивач за спровођење испита.

Кандидату који успешно положи испит за признавање дозволе или друге еквивалентне исправе, Директорат издаје дозволу одговарајуће категорије и уписује сва овлашћења из дозволе која је предмет признавања ако се ради о овлашћењима која су прописана овим правилником.

Падобранска књижица

Члан 59.

Ималац дозволе падобранца и ученик падобранаца су дужни да воде евиденцију остварених скокова путем падобранске књижице.

У падобранску књижицу се уносе следећи подаци:

- 1) презиме и име имаоца књижице;
- 2) адреса имаоца књижице;
- 3) детаљи остварених скокова (редни број скока, датум и место извођења скока, сврха односно врста изведеног скока, тип падобрана, тип ваздухоплова из којег је скок изведен и сл.);
- 4) стечена оспособљења;
- 5) друге напомене.

Здравствена способност падобранаца и падобранаца ученика

Члан 60.

Здравствена способност падобранаца и падобранаца ученика се доказује:

1) лекарским уверењем класе 1 или класе 2 које је издато у складу са правилником којим се уређују дозволе, центри за обуку и здравствена способност летачког и кабинског особља, или

2) лекарским уверењем које је издато у складу са правилником којим се уређују ближи здравствени услови које морају да испуњавају возачи одређених категорија моторних возила, или

3) важећом возачком дозволом, изузев возачких дозвола категорија *M* и *F*.

Изузетно од става 1. овог члана, тандем инструктори морају да поседују лекарско уверење класе 1 или класе 2 које је издато у складу са правилником којим се уређују дозволе, центри за обуку и здравствена способност летачког и кабинског особља.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Важење потврда о праву на обучавање издатих пре ступања на снагу Правилника Члан 61.

Потврде о праву на обучавање издате центрима за обуку падобранаца пре ступања на снагу овог правилника важе до истека рока на који су издате.

Важење дозвола падобранаца и ауторизација пакера падобрана издатих пре ступања на снагу Правилника Члан 62.

Дозволе падобранаца издате на основу Правилника о дозволама и центрима за обуку падобранаца („Службени гласник РС”, број 110/14 и 87/17) и даље су важеће, без потребе за обновом.

Имаоцу дозволе издате пре ступања на снагу Правилника о дозволама и центрима за обуку падобранаца („Службени гласник РС”, број 110/14 и 87/17) који нису поднели захтев за издавање дозволе на новом обрасцу Директорат издаје дозволу падобранца ако уз захтев за издавање дозволе на новом обрасцу поднесе доказ да је извео скок под надзором инструктора падобранства у периоду од три месеца пре подношења захтева.

Ауторизације пакера падобрана и ауторизације испитивача издате на основу Правилника о дозволама и центрима за обуку падобранаца („Службени гласник РС”, број 110/14 и 87/17) и даље су важеће, без потребе за обновом.

Усклађивање документације Члан 63.

Центри за обуку којима потврда о праву на обучавање истиче у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника, дужни су да прилагоде приручнике у року од шест месеци од дана пријема потврде о прихватању изјаве.

Примена овог правилника на започете поступке Члан 64.

Поступци који до дана ступања на снагу овог правилника нису окончани окончаће се по одредбама прописа који је био на снази до дана ступања на снагу овог правилника.

Престанак важења других прописа
Члан 65.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о дозволама и центрима за обуку падобранаца („Службени гласник РС”, број 110/14 и 87/17).

Ступање Правилника на снагу
Члан 66.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Бр. 5/1-01-0001/2026-0001

У Београду, 9. Јануара 2026. године

Директорка

Мирјана Чизмаров

Прилог 1.

Изјава декларисане организације за обуку за обуку падобранаца

Изјава о оспособљености декларисане организације за обуку падобранаца (DTO)
на основу Правилника о дозволама и декларисаним организацијама за обуку падобранаца
Declaration form for obtaining status Declared Training Organization (DTO)
pursuant to Regulation on licensing and Declared training organizations for parachutists

1. Иницијална изјава <i>Initial declaration</i>		Обавештење о променама <i>Notification of changes</i>	
☐		☐	
Назив декларисане организације за обуку : <i>Name of Declared Training organisation (DTO):</i>			
2. Контакт подаци (адреса, телефон, e-mail) седиште DTO: <i>Contact details (address, phone, email) of the DTO's principal place of business:</i>			
Адреса <i>Address</i>	Телефон <i>Phone</i>	e-mail/ <i>Website</i>	
Број декларације <i>DTO reference number</i> Напомена: Број декларације се попуњава само у случају промена <i>Note: to be fulfilled only in the case of changes</i>			
Датум планираног почетка обуке: <i>Date of intended commencement of training:</i>			
3. Особље <i>Personnel</i>			
Име и презиме, контакт подаци (адреса, телефон, електронска пошта) представника DTO <i>Name and surname, contact details (address, phone, email) of the DTO's representative</i>			
Име и презиме, контакт подаци (адреса, телефон, електронска пошта) руководиоца обуке DTO <i>Name and surname, contact details (address, phone, email) of the DTO's head of training</i>			
Име и презиме, контакт подаци (адреса, телефон, електронска пошта) заменика руководиоца обуке DTO (ако је применљиво) <i>Name and surname, contact details (address, phone, email) of DTO's deputy head(s) of training (if applicable)</i>			

4 Обим обуке:*Training scope***Напомена:** Листа свих програма обуке који се користе за спровођење обуке (документи се прилажу уз ову изјаву)*Note: List of all training programmes used to provide the training (documents to be attached to this declaration)*

5.Аеродроми, падобранске зоне и терени за приземљење*Aerodromes, drop zones and sides for parachute landings***Напомена:** Навести податке свих аеродрома падобранских зона и зона доскока које DTO користи за спровођење обуке*Note: Fill in details of all aerodromes, drop zones and sides for parachute landings used by the DTO to provide the training:*

Назив аеродрома <i>Name of the airport</i>	ICAO код <i>ICAO code</i>	Адреса <i>Address</i>	Телефон <i>Phone</i>	Електронска пошта <i>e-mail</i>
Падобранске зоне и терени за приземљење <i>Drop zones and sides for parachute landings</i>				

6. Изјаве*Statements*

DTO након провере коју је извршила потврђује да су ваздухоплови који се користе за обуку адекватни за ту намену

The DTO, after the verification it has carried out, confirms that the aircraft used for training are adequate for that purpose

DTO потврђује да ће поступати у складу Правилником о пријављивању догађаја у цивилном ваздухопловству.

The DTO confirms that will comply with Regulation on occurrence reporting in civil aviation

DTO испуњава и наставиће, током свих активности обуке обухваћених изјавом, да испуњава захтеве утврђене овим Правилником.

The DTO complies and will, during all training activities covered by the declaration, continue to comply with the requirements set out in Regulation on licensing and Declared training organizations for parachutists

Потврђујемо да су сви подаци садржани у овој изјави, укључујући њене прилоге, потпуни и тачни.

We confirm that all information contained in this declaration, including its annexes, is complete and correct.

Име и презиме, датум и потпис представника DTO <i>Name, date and signature of the representative of the DTO</i>	
Име и презиме, датум и потпис руководиоца обуке DTO/заменик руководиоца обуке DTO (ако је примењиво) <i>Name, date and signature of the head of training of the DTO/Deputy Head of Training of the DTO (if applicable)</i>	

Прилог 2.

Изглед и садржај обрасца дозволе падобранца

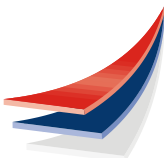
Стране 2 и 3

I	Држава издавања <i>State of issue</i>	Република Србија <i>Republic of Serbia</i>
III	Број дозволе <i>Licence number</i>	SRB
IV	Презиме и име имаоца <i>Last and first name of holder</i>	
IVa	Датум рођења <i>Date of birth</i>	
XIV	Место рођења <i>Place of birth</i>	
V	Адреса имаоца <i>Address of holder</i>	
VI	Држављанство <i>Nationality</i>	
VII	Потпис имаоца <i>Signature of holder</i>	
VIII	Издавалац дозволе <i>Issuing authority</i>	ДЦВ Републике Србије <i>CAD of the Republic of Serbia</i>
X	Датум издавања <i>Date of issue</i>	XIV Датум првог издавања <i>Date of initial issue</i>
X	Потпис овлашћеног лица <i>Signature of issuing officer</i>	
XI	Жиг или печат издаваоца дозволе <i>Seal or stamp of issuing authority</i>	

XII Категорија <i>Category</i>	Датум издавања <i>Date of issue</i>	Потпис и печат <i>Signature and stamp</i>
A (A)		
Б (B)		
Ц (C)		
Д (D)		
XII Овлашћење <i>Rating</i>	Датум издавања <i>Date of issue</i>	Потпис и печат <i>Signature and stamp</i>
Помоћник инструктора падобранства <i>Jumpmaster</i>		
Инструктор падобранства <i>Instructor</i>		
Тандем инструктор <i>Tandem instructor</i>		

IX Важење / Validity Документ који садржи фотографију мора да се носи у сврху идентификације имаоца дозволе. <i>A document containing a photo shall be carried for the purposes of identification of the licence holder.</i>	<table border="1"><tr><td data-bbox="846 291 1019 432">ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ</td><td data-bbox="1024 291 1162 432"></td><td data-bbox="1167 291 1339 432">CIVIL AVIATION DIRECTORATE OF THE REPUBLIC OF SERBIA</td></tr></table>	ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ		CIVIL AVIATION DIRECTORATE OF THE REPUBLIC OF SERBIA
ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ		CIVIL AVIATION DIRECTORATE OF THE REPUBLIC OF SERBIA		
XII Примедбе / Remarks	ДОЗВОЛА ПАДОБРАНЦА PARACHUTIST LICENCE			

Изглед и садржај обрасца ауторизације испитивача

ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ		CIVIL AVIATION DIRECTORATE OF THE REPUBLIC OF SERBIA
---	---	---

АУТОРИЗАЦИЈА ИСПИТИВАЧА

Examiner's Authorization

На основу члана 176. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. ____) и члана 51. Правилника о дозволама и декларисаним организацијама за обуку падобранаца („Службени гласник РС” бр. ____), Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије овим ауторизује испитивача:

On the basis of the Article 176 of the Air Transport Law (“Official Gazzette of the Republic of Serbia”, No. _____) and Article 51 of the Regulation on licensing and Declared training organizations for parachutists (“Official Gazzette of the Republic of Serbia”, No. _____), the Civil Aviation Directorate of the Republic of Serbia hereby authorizes an examiner:

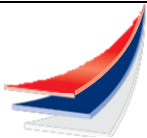
Презиме и име <i>Last and first name</i>			
Број ауторизације <i>Number of authorization</i>	Права и услови <i>Privileges and Conditions</i>	Важи до <i>Valid until</i>	
Потпис имаоца <i>Holder's signature</i> Датум издавања <i>Date of issue</i>			

М.П.
Stamp

Директор ДЦВ
Director of CAD

Прилог 4.

Изглед и садржај обрасца ауторизације пакера падобрана

	Република Србија Директорат цивилног ваздухопловства <i>Republic of Serbia</i> <i>Civil Aviation Directorate</i>
---	---

АУТОРИЗАЦИЈА ПАКЕРА ПАДОБРАНА	RIGGER'S AUTHORIZATION
--------------------------------------	-------------------------------

SRB _____
Број ауторизације / *Authorization number*

Презиме и име имаоца / *Last and first name of holder*

Датум и место рођења / *Date and place of birth*

Држављанство / *Nationality*

ЈМБГ / *ID number*

Потпис имаоца / *Signature of holder*

Датум издавања / *Date of issue*

М.П.
Stamp

Потпис овлашћеног лица / *Signature of issuing officer*

Прилог 5.

Садржај практичног дела испита за стицање дозволе падобранца А категорије

САДРЖАЈ ПРАКТИЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ДОЗВОЛЕ ПАДОБРАНЦА А КАТЕГОРИЈЕ	
СЕКЦИЈА 1. Паковање падобрана и припрема опреме за скок	
1а	Паковање главног падобрана
1б	Припрема и провера исправности опреме
СЕКЦИЈА 2. Одређивање стратегије спуштања	
2а	Разрада начина извођења скока падобраном
2б	Одређивање смера налета авиона и тачке искакања
2в	Слободан пад
2г	Висина активирања падобрана
2д	Маневрисање куполом у зони спуштања
2ђ	Кретање по планираној путањи до тачке уласка у прилазни круг на висини од 300 m
2е	Маневрисање куполом у зони спуштања
2ж	Тачке за финални прилаз и приземљење
СЕКЦИЈА 3. Извођење скока са висине од 2.200 m	
3а	Правилно одређивање смера налета авиона и тачке искакања
3б	Стабилан одвој
3в	Стабилан слободан пад лицем према земљи
3г	Извођење једног од маневара
3д	Сигнализирање намере отварања главног падобрана
3ђ	Отварање у стабилном положају и на задатој висини
3е	Управљање куполом падобрана у складу са планом скока и приземљење на одређени терен

Садржај практичног дела испита за стицање овлашћења инструктора падобранства

САДРЖАЈ ПРАКТИЧНОГ ИСПИТА ЗА СТИЦАЊЕ ОВЛАШЋЕЊА ИНСТРУКТОРА ПАДОБРАНСТВА	
СЕКЦИЈА 1. Паковање падобрана и припрема опреме за скок	
1а	Паковање главног падобрана
1б	Припрема и провера исправности опреме
СЕКЦИЈА 2. Одређивање стратегије спуштања	
2а	Разрада начина извођења скока падобраном
2б	Одређивање смера налета авиона и тачке искакања
2в	Слободан пад
2г	Висина активирања падобрана
2д	Планирање лета под куполом
2ђ	Улазак у завршни прилаз у циљ
2е	Одређивање тачке уласка
2ж	Завршни прилаз и приземљење
СЕКЦИЈА 3. Извођење скока са висине од 2.500 m	
3а	Правилно одређивање смера налета авиона и тачке искакања
3б	Стабилан одвој
3в	Приказ знања и способности током слободног пада по избору - извођење комплекта фигура за мање од 13 секунди, или - извођење групних фигура по избору
3г	Сигнализирање намере отварања главног падобрана
3д	Отварање у стабилном положају и на задатој висини
3ђ	Управљање куполом падобрана у складу са планом скока и приземљење на одређени терен
3е	Приземљење у круг пречника 5 m (10 m када се скок изводи са куполом високих перформанси)